

Hanna Johansen

JA SOM
TU LEN
MAČKA

PERFEKT

JA SOM
TU LEN
MAČKA

Originally published as: Ich bin hier bloß die Katze
© Carl Hanser Verlag München 2007
Umschlag und Satz: Hildegard Müller
Druck und Bindung: CPI – Ebner & Spiegel, Ulm
Printed in Germany

www.hanser.de

Text © Hanna Johansen
Illustrations © Hildegard Müller
Slovak translation © Ján Jambor 2016
Slovak edition © Perfekt 2016

Vydanie knihy podporila Švajčiarska kultúrna nadácia Pro Helvetia.
Die Herausgabe des Buchs wurde von der Schweizer Kulturstiftung
Pro Helvetia gefördert.

With the support of the Swiss Arts Council Pro Helvetia

Tento projekt finančne podporil

Hanna Johansen

JASOM TU LEN MAČKA

Z nemeckého originálu *Ich bin hier bloß die Katze* preložil Ján Jambor.

Autor: Hanna Johansen
Ilustrácie: Hildegard Müller
Jazyková redaktorka: Martina Ivanová

Vydal Perfekt, a. s., ako svoju 740. publikáciu.
Rok vydania: 2016
Prvé vydanie

Tlač: KASICO, a. s., www.kasico.sk

Knihu si môžete objednať vo vydavateľstve PERFECT, Cukrová 14,
811 08 Bratislava, tel.: 02/524 99 785, e-mail: odbyt@perfekt.sk alebo
na www.perfekt.sk s 30 % zľavou.

Elektronickú verziu tejto knihy si môžete kúpiť na internetových portá-
loch www.martinus.sk, www.dibuk.sk, www.prestigio.sk, www.datart.sk.

ISBN 978-80-8046-756-2
www.perfekt.sk

Hanna Johansen

JA SOM
TU LEN
MAČKA

Máte radi psov?

Skutočne?

To nemôže byť pravda.

No dobre, sú aj horšie veci.

Pokojne čítajte ďalej.

Máme psa

Máme psa. Človek sa môže v duchu pýtať, či treba mať psa. No mamina a ocino si takéto otázky nekladú. A keby to urobili, bola by som určite posledná, ktorej by sa to spýtali. Preto máme psa. Ľudia to takto vravia. No nie je to pravda. Vlastne som mala povedať, že psa má moja rodina. Jedného dňa ho mamina pri-niesla dnu na rukách a položila na koberec. Ňuchal. Všetci boli od radosti úplne bez seba. Mamina a ocino sa uprene dívali na to kľbko srsti a gúľali očami. Obaja chalani sa začali biť, aby sa rozhodlo, kto psa môže zobrať na ruky ako prvý. To mi stačilo. Potichu som odišla z domu.

Milá čitateľka či milý čitateľ, veď viete, ako to chodí: odídete z domu, vyhladnete, bo-lia Vás nohy, nikto sa Vám neprihovori a vo

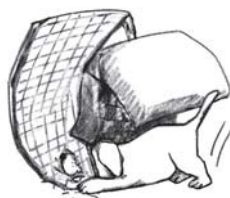
voľnom výbehu ani mäkkú posteľ len tak ľahko nenájdete. Skrátka, v nasledujúci deň som sa vrátila a ten pes tam ešte vždy bol. Dlhو som si želala, aby ho znova odniesli tam, odkiaľ ho priniesli. Zbytočne.

Pes tam bol. Chlípal. Poskakoval. Behal popod stoličky, až mu uši viali. Stoličky sa prevrhli. Po kuchyni lietalo jedlo. A všetci v rodine sa točili okolo milého dobrého zlatého psíka. A tento milý dobrý zlatý psík ani nemal nič proti tomu, keď mu vraveli, že je milý dobrý zlatý psík. Ak sa pýtate mňa, je to vec vkusu. Psík nebol ticho, ani keď spal. Fučal, mľaskal a kňučal. Alebo skučal, brechal a vyl. Čo však bolo najhoršie, zavýjanie sa z jeho koša ozývalo polovicu noci. Ale ktovie, možno by som nebola iná ani ja, keby som musela spať v takomto koši. Netrvalo to až tak dlho a kôš dohrýzol na márne

kúsky. Človek by si povedal, že to je jasný signál. Oni však nie – dali mu nový kôš a ten nebol o nič lepší.

To, že chlípe, som už asi povedala. Ale nie to, ako chlípe. Nahlas! Veľmi nahlas! Asi sa Vám zdá nepravdepodobné, že také malé zviera vie chlípať tak nahlas, až to počuť po celom dome. Jednoducho mi to však musíte veriť.

V týchto týždňoch som mala len jedno želanie: pokoj. Toto želanie sa však nedá splniť, keď máte doma psa. Pokoj bol len na niekoľko minút, keď išiel na prechádzku. Neviem, či sa radi prechádzate na remienku. V každom prípade, tento pes nahlas a nadšene vyvádza, keď mu dávali remienok, a vyrazil von takou rýchlosťou, že mamina s ním takmer nestačila držať krok. Konečne, pomyslela som si, sadla som si do svojho kresla, hľadela som z okna a užívala som si ticho. Nemalo

to páru. Len čo som trochu privrela oči, už aj bolo po tichu: pes sa vráti úplne vyčerpaný, no ešte vždy nadšený, priskočí ku mne a utrie si o mňa zablatené labky. Urobil to však len raz. Som učenívá. Odvtedy sa z kresla ani nepohnem, keď sa vráti a chce ma pozdraviť.

Milá čitateľka či milý čitateľ, viete, ako zapácha pes, keď sa vráti z prechádzky v daždi? Nie? Kiežby Vás to nikdy nezastihlo.

A teraz? Nemožné sa stalo skutočnosťou. Zvykla som si naňho. Zvykla som si dokonca na jeho zápach, hoci... Ale Vám predsa netreba vysvetľovať, ako smrdí pes. Aj keď neprší. Človek sa až musí pýtať, ako nejaké zviera vydrží stále cítiť v nose takýto zápach. Medzi nami asi smiem povedať, že nášmu psovi by nezaškodilo viac čistotnosti. Niežeby sa sem-tam nepooblizoval, nerobí to však dôkladne. Otrásie sa, pretrie si oči. A samozrejme, že sa celu-

čičký deň škrabe. Ak sa pýtate mňa, tak niet divu. Kto sa neudržiava na poriadku, musí počítať s kadečím. Bude sa mať pod psa. Asi tak tomu hovoria ľudia. Spočiatku som si myslela, že sa to náš pes predsa len naučí. Veď bol ešte len dieťa. Začala som ho oblizovať, aby som mu ukázala, ako sa to robí. No všetka moja námaha bola nanič. Myslím si, že sa to naučiť nechcel. Doteraz sa nechce. Nechcem vedieť, ako by vyzeral, keby ho mamina a oci no z času na čas nestrčili do vody a neumyli mydlom. Znie to bezcitne, ale nie som taká. Čo by ste robili Vy, keď vôbec nič iné nepomáha?

Čo hovoríte? Nie ste zvyknutá či zvyknutý, že Vám niekto vyká? Myslela som si to. No mne sa jednoducho vykanie páči. Mám na to tri dôvody. Po prvé, prečo by som Vám mala tykať, keď Vás vôbec nepoznám. Po druhé, robím to čisto pre krásu. Vykanie znie tak dobre. My mačky si veľmi zakladáme na kráse, je to dôležitá vec, ktorá nás zásadne odlišuje napri-

klad od psov. A po tretie, protivia sa mi zbytočné komplikácie. Napríklad, radi spievate? Vidíte! Určite mi dáte za pravdu, že by bolo komplikované, keby som namiesto „spievate“ musela povedať „spievaš“. Znie a vyzerá to príliš krátko. Nemalo by to byť skôr „spieváš“ alebo pre istotu radšej „spievááš“? Okrem toho, milá čitateľka či milý čitateľ, keď myslím na teba, tak si predstavujem, ako pri čítaní sama či sám dlho sedíš na stoličke alebo ležíš v posteli. Alebo by to malo byť predsa len „sedíš“ a „ležíš“? Ak však teraz nie si sama či sám, ale sedíte spolu vo dvojici, trojici či ešte vo väčšom počte, aby ste si túto knihu čítali nahlas, potom by som namiesto „Vy“ musela napísať „vy“. Vidíte: písanie nie je ľahká vec. Viem, že Vy čitatelia existujete, ale viem aj, kto ste? Nie. Pre mňa ste, ako vravia ľudia, mačka vo vreći. Veľmi ma však teší, že moju knihu čítate. (Len ľutujem, že tento príbeh je o psovi. Preto z toho síce môže byť dobrý, žiaľ, nie však celkom prvotriedny príbeh. Medzi nami: začala som so psom, aby som to mala za sebou.) A či

už máte sedem alebo sedemnášť, mali by ste si čím skôr zvyknúť, že Vám budú vykať.

No teraz sa konečne vráťme k našej téme, ktorou nie je gramatika, ale pes. Nie pes všeobecne, ale konkrétny pes: náš pes. Takmer som povedala: môj pes. Ale iba takmer, lebo väčšinou som viac ako šťastná, že to nie je môj, ale ich pes.

Taký pes Vám totiž neľahčí, aby ste si naňho zvykli.

Všetko pochopí nesprávne. Napríklad pradenie. Pradenie je prejav družnosti. Pradieme, keď sme s dobrými priateľmi a keď sme spokojné. A očakávame, že tá druhá bude priasť tiež. Čo však urobí náš pes? Začne vrčať. Ak to nepoznáte, je to strašný zvuk. V duchu som sa pýtala, či to je spôsob, akým pradú psi. To si neviem predstaviť, lebo keď pradiť pes, hoci je ešte malý, tak dostanete strach. Ja som sa v každom prípade tak zľakla, že som z ničoho

nič celkom prestala priasť. A len si predstavte, on bol celkom spokojný. Druhý raz to nebolo ináč. „Nerozčuľuj sa,“ povedala som mu. „Rada si zapradiem, keď mi je dobre. Patrí to k tomu. Chápeš?“ Neviem, či to pochopil. Nejaký čas sme sa spolu naťahovali, no potom sa prispôbil. Teraz ma nechá, nech si pradiem.

Nebolo to jednoduché. Mladý pes netuší, ako ďaleko možno zájsť. Keď zájde príliš ďaleko, tak sa, samozrejme, nezačnem hneď biť. To sa medzi priateľmi nerobí. Takže najprv zdvihnem labku, aby som ho varovala. A čo urobí náš pes? Je nadšený. Namiesto toho, aby si zachoval odstup, priskacká ku mne, ako by som sa s ním chcela hrať.

A naopak, keď sme pri hraní v najlepšom, zrazu zdvihne labku. „Šibe ti?“ poviem mu zarazene. Veď je napokon ešte dieťa a nevie, čo sa patrí. Ale keď to urobí druhý raz, tak mu jednu strelím. A to už pochopí.

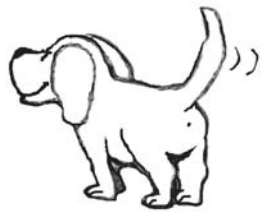

Taký pes je veľmi zvláštne stvorenie. No je vlúdny. Lenže svoju vlúdnosť prejavuje čudne. Skrátka, riadne zbabre všetko, čo sa len zbabrať dá. Teraz to už viem a prižmúrim nad tým oči. Som veľkorysá. No spočiatku... Najradšej by som o tom ani nehovorila. Napriek tomu musím:

Ak poznáte nejakého psa, tak viete, že najpozoruhodnejším je na ňom chvost. Niežeby som mala niečo proti peknému huňatému chvostu. Nepochopiteľné je len to, čo s ním robí. Vrtí ním. Nie je to len detská nerozvážnosť, hraničí to s ľahkomyselnosťou. Myslím, že je známe, že ak niekto silno udiera chvostom z jednej strany na druhú, tak to znamená, že je pevne odhodlaný bojovať. Malo by to v nás vzbudiť opatrnosť. Nie je to však prípad nášho psa. Robí to len tak pre svoje potešenie. Podídem k nemu vlúdne a bez zlých úmyslov. Pomyslím

si, že by bolo fajn, keby sme si trochu pošantili. Pes sa na mňa veselo pozrie. A ako blesk z jasného neba začne hneď udierať chvostom. „To myslíš vážne?“ povedala som. Dnes je mi jasné, že to nemalo nič znamenať. No vtedy... Chcem, aby ste vedeli, že keď vidím, ako hýbe chvostom z jednej strany na druhú, tak urobím to isté. Celkom automaticky. A keď takto vrtím chvostom, zmocní sa môjho vnútra zúrivosť. Zúriť a vrtieť chvostom je prakticky jedna a tá istá vec. A k tomu patrí ešte aj to, že vrčím. Celkom vážne, lebo ja si nenechám všetko páčiť.

Dobre, bol ešte dieťa, ale čo je veľa, to je veľa. Okrem toho toto dieťa bolo už také veľké ako ja. Preto som sa hodila na chrbát. To sa predsa robí, keď ide do tuhého, no nie? Potom máte všetky štyri nohy voľné a poradíte si s každým protivníkom. A čo urobí náš pes? Namiesto toho, aby dostal strach, sa

na mňa vrhne, ako vždy s nadšením, a ja urobím to jediné, čo sa v takomto prípade urobiť dá: hryziem, škrabem a kopem. Samozrejme, že predovšetkým zadnými nohami.

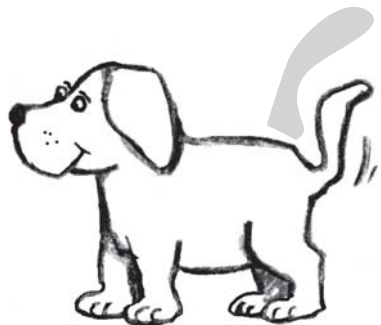
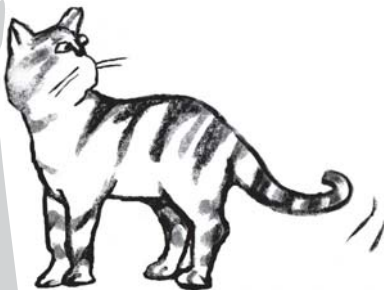
Zavyl, vyskočil a už aj bol preč.

To je minulosť. Dnes ho nechám, nech si vrtí chvostom. Len neviem, ako sa takýmto spôsobom chce pretĺkať životom na slobode. Nebudete mi veriť, ale keď niekto chce toto zviera vážne odstrašiť a jednoznačne udiera chvostom, ono nadšene príbehne. Moja výučba bola znova nanič. Je taký hlúpy? Myslím si, že raz pochopí, čo znamená niekoho varovať, a nebude si to zamieňať s tým, že niekto sa chce s niekým hrať. Dúfam len, že sa to naučí skôr, ako mu vlastná hlúposť spôsobí skutočné ťažkosti.

A tým som sa dostala k vážnej téme. Budem stručná. Predstavte si, prosím, že bojujeme. Nie v skutočnosti, len tak pre potešenie.

Keď už pes nevládze alebo sa mu nechce, čiže v situácii, keď je rozumné utiecť, tak sa hodí na chrbát a nastaví mi hrdlo, aby som sa mu doň nerušene zahryzla. Samozrejme, že to priateľovi neurobím. Je to však predsa len zavádzajúce. Alebo aby som bola presná: nie je to len zavádzajúce, je to životunebezpečné. Veď takto si líhame, len keď chceme sústrediť všetky sily na protiútok. Povedala som iba: „Omrzel ťa život?“ Tým som chcela povedať, že vo voľnom výbehu by ho toto zničilo na celej čiare. Potom som si sadla a hľadela som von oknom, aby mohol vstať a odísť. Nie som si istá, či to pochopil.

Medzičasom však náš pes pochopil, čo znamená, keď ma prinúti, aby som sa hodila na chrbát: je to najvyšší stupeň poplachu. Naučil sa to na vlastnej skúsenosti. Pri toľkej hlúposti je to jediný účinný prostriedok. Želala by som

si, aby ste počuli, ako príšerne zavyl, keď sa to stalo prvý raz. Akoby sa na ňom páchalo bezprávie. Odvtedy si začal na mňa dávať poriadne pozor.

Ako som povedala, taký pes zbabre všetko. Temer všetko. A čo nezbabre, to urobí s neopísateľným rachotom. A keď sa niečo robí s rachotom, tak to nemôže byť v poriadku.

V duchu sa pýtam, či musia byť psi takí hluční. Najhlučnejší je jeho štekot, priam Vám z toho zaľahne v ušiach. To by ste mali počuť. Ako opísať štekánie, ak neviete, čo to je? Mohli by sme povedať, že je to jeho spôsob, ako mraučať, ale to nesedí ani omylom. Okrem štekania vie aj brechať a vyť, to sa dá tiež len ťažko opísať. A napodobniť tiež nie. V každom prípade je to veľmi hlučná a veľmi zbytočná vec. Šteká pri každej príležitosti. Ak čo len niekto prejde popri našej záhradnej bránke, šteká. Ak niekto túto bránku otvorí – bez problémov sa to pozná podľa zvuku, ktorý je síce

veľmi tichý, ale jednoznačný –, tak to štekacie nemá konca. Zdá sa, že si myslí, že cudzích ľudí možno odohnať obyčajným hlukom. Ak však po ceste prechádza popred nás auto, tak nešteká. Pritom sú autá predsa asi oveľa nebezpečnejšie, ako dokážu byť ľudia. Keď bol náš pes ešte malý, myslela som si, že štekacie je detská choroba. Najprv som si vravela: Keď zmúdreje, tak sa naučí, že je lepšie najskôr sa schovať, pozorovať situáciu a až potom si pustiť ústa na špacír. Len tak sa dá odhadnúť, aký druh správania si okolnosti žiadajú. Bol to omyl. Nevie, čo je opatrnosť, a dodnes šteká pri každej príležitosti. Čo mám na to povedať, zdá sa, že našim ľuďom sa to dokonca páči. Samozrejme, že sa stane i to, že šteká, aj keď nemá dôvod. Len aby štekal. Nemám potuchy, či sa to páči aj Vám.